СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 295. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 19. грудня, 1928. VOL XXXVI. No. 295. Jersey City, N. J., Wednesday, December 19, 1928. THREE CENTS.

БОЛІВІЯ ЗДЕРЖАЛА ВОЄННІ КРОКИ

В ПАРАГВАЮ ЗБРОЯТЬСЯ. ТРИ КОРАБЛІ, ПОВНІ ЖОВНІРІВ І ГАРМАТ, ВІДПЛИЛИ В СТОРОНУ БОЄВОЇ ЛІНІЇ.

ЛЯ ПАЗ, Болівія, 17. грудня. — У відповіди на зазив Ліґи Націй, щоби здержати воєнні кроки, правительство болівійської републики приказало командантови фронтових частин здержати наступ.

В самій столиці продовжуються демонстрації, взиваючі нарід до війни проти Парагваю. 10,000 людей демонструвало перед американською амбасадою, щоби виявити свою радість з приводу того, що трох американських летунів зголосилися піти на фронт і боротися по стороні Болівії. Рівнож і давний вашингтонський посол до Болівії мав заявитися за слушністю по стороні Болівії. Це все викликало велике одушевлення до Злучених Фержав. Американський посол Кавфман вийшов на балькон амбасади і взивав демонстрантів до спокою, а край до мирного полагодження конфлікту.

АСУНШОН, Парагвай, 17. грудня. — 50,000 добровольців зголосилося до війська. Принято 30,000, а деякі з них вже відійшли на фронт.

ГУВЕР ЗА ВИМІНОЮ ДУМОК.

ВЕЛИЧАЄ МАЛІ ДЕРЖАВИ.

МОНТЕВІДЕО, Уругвай, 17. грудня. — На обіді, який справив для Гувера президент уругвайської републики, говорив Гувер про користи, яких дізнає людство, коли народи чи держави обмінюються ідеями. Як потрібний міжнародний обмін у торговлі, так потрібна так виміна і в обсягу ідей. Так говорив Гувер, додаючи, що й малі держави можуть показати себе великими, бо ідеї незалежні від величини територі.

ЗААРЕШТУВАЛИ МІСЦЕВУ ВЛАДУ.

БО НЕ ПРИДЕРЖУВАЛАСЯ ПРОГИБІЦІЙНИХ ПРИПИСІВ.

ЛІДВІЛ, Колорадо, 17. грудня. — Федеральні агенти заарештували мейора міста, радних і капітана поліції, бо всі вони не узнавали прогибіції. В місті торгували алькоголем явно і славно.

РОТШТАЙН НЕ ПІДПИСАВ ТЕСТАМЕНТУ.

БУВ НЕСВІДОМИЙ І БЕЗВІЛЬНИЙ. ТАК КАЖЕ НОРСКА.

НЮ ЙОРК, 17. грудня. — Мисс Елизабет Лов, одна з норсок, що пильнували померлого від пострілу ґемблера Ротштайна, зізнає, що адвокат Морис Ф. Кантор приніс до вмираючого Ротштайна тестамент і сказав, що він його виготовив після волі Ротштайна. Але Ротштайн мав тоді замкнені очі і був непритомний. Він не міг сказати кілька зрозумілих слів. Адвокат взяв його за руку, вложив перо і сам потягнув рукою і зробив хрестик.

ГІСТЬ, ЯКИЙ НІЧОГО НЕ БАЖАВ.

ЦЕ ПЕС СЛІПОГО СЕНАТОРА ШЕЛЛА, ЩО ВІДВІДАВ БІЛИЙ ДІМ.

ВАШИНГТОН, 17. грудня. — Сенатор Шелл з Міннесоти відвідав през. Кулиджа і зайшов до президента зі своїм псом, що являється його невідступним товаришом, особливо від того часу, коли він осліп.

По сенаторі відвідав президента посол Берґер з Висконсин, щоби просити о звільнення переступників, котрих засуджено підчас війни. Прощаючися з Берґером, през. Кулидж сказав, що за сім літ мав одного тільки гостя, що нічого від нього не бажав. Був ним пес сенатора Шелла.

СУБМАРИНА С-4 ПІШЛА НА ДНО.

З КОРАБЛЯ ШЕВИНК, 17. грудня. — В річницю трагедії, коли то на субмарині С-4 згинуло 40 людей на дні моря, спущено ту саму субмарину на дно моря з такоюж скількістю нових моряків. Субмарина спочиває на дні моря вже 24 годин. На ній практикують, як вести ратункову акцію на случай затонення. Завтра виплине субмарина на верх.

РАТУЮТЬ КРАСУ НІЯГАРИ.

БОФФАЛО, Ню Йорк, 17. грудня. — Правительства Канади і Злучених Держав роблять переговори, щоби спільними силами ратувати чар водопаду Ніяґари. Ходить о те, що вода залишає деякі катаракти, а сторчачі скелі псують загальний вид. Треба отже воду так зреґулювати, щоби вона спливала через усі катаракти.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ І ІНФЛЮЕНЦА.

ВАШИНГТОН, 17. грудня. — Тому, що не знати, що вийде з інфлюенци, яка захопила деякі стейти на добре, Червоний Хрест робить приготовання до широкої кампанії в ціли нищення цеї небезпечної недуги.

ЗНОВУ КОНФІСКУЮТЬ АЛЬКОГОЛЬ.

ПАЧКАРІ СКАЧУТЬ У ВОДУ.

НЮ ЙОРК, 17. грудня. — Нема дня, щоби федеральні агенти не придержали одного або й кілька суден з горівками, що їх перевозять з кораблів на свята до Ню Йорку.

Вчера придержано два судна з алькоголевими напитками, вартости $275,000. Кількох моряків вирекли́ся судна й алькоголю, скочили в воду і зникли.

СМИТ УРЯДУЄ.

НЮ ЙОРК, 17. грудня. — Серед дощу, але з веселим усміхом і своїм „дербі" поклав ґовернор Смит угольний камінь під будову стейтового будинку, що буде коштувати понад $6,000,000. Смитови справили з тої нагоди овацію. Це буде мабуть одна з послідних офіціяльних функцій Смита як ґовернора, бо 1. січня обійме урядування Рузвелт.

ПРАВОСЛАВНИЙ ІНТЕРНАТ У ВАРШАВІ.

У Варшаві на Празі близько православної митрополичої катедри зачали будову нового інтернату для студентів православного богословського виділу варшавського університету коштом польського уряду. Дня 19 м. м. на тім місци відправив торжественне богослужіння з водосвяттєм митр. Діонізій в присутности делеґатів польського уряду і професорів університету та молоді.

РОЗІЙШЛИСЯ.

Білоруські посли і сенатори, що були членами українського клюбу в польськім соймі, виступили з сього клюбу. Три білоруські посли та один сенатор утворили окремий білоруський клюб. Головою є посол Єреміч.

СМЕРТЬ ВІД ПЕРА.

У Варшаві посварилися оногди два товариші: 5-літний Козловський і 8-літний Корнацький. В часі сварки Козловський вхопив ручку з пером і дзьобнув ним свого товариша у висок так сильно, що воно насрізь пробило жилу і застрягло в кости. Помимо того, що перо швидко витягнено і помимо помочі лікарської Корнацький дістав ґанґрину і згинув у страшних муках.

ЗІ ЩОДЕННОЇ ТРАГЕДІЇ.

В гуті Бельдона на Шлеську розсадила оноді пара величезний котел машиновий. В часі тої катастрофи в гуті було кільканацять робітників. На голос жахливого гуку кинулися усі втікати, алеж горяча пара заступила їм дорогу, а вогонь, що почав добуватися з печі, доповнив до решти паніку. В підземному каналі працював на той час робітник Козік, який вже не міг втічи і в гарячій парі зварився зовсім. Девятьох робітників зістало важко покалічених кусками розсадженого кітла, а кількадесять є попарених.

З ПОЛЬЩІ І ПРО ПОЛЬЩУ.

В Польщі вже по святах, парадах і обходах. І Варшава і Краків і Львів і другі міста вперегони садилися, щоб як найкраще відсвяткувати десятьлітню річницю відродженої Польщі. Відслонено при тій нагоді кількадесять памятників, переіменовано кілька вулиць і висвічено за тисячі-тисячів золотих світла. Сусідні держави, що вдають зі себе великих приятелів Польщі, переслали їй привітні телеґрами, війська тих сусідів передали навіть дарунки для польської армії, а сам Пілсудський дістав від Франції в дарунку шаблю, яку колись мав Наполеон дарувати одному офіцирови. Тисячам людей, що брали участь у війні Польщі в 1918 та 1919 р., попришпилювано медалі. Часописи польські то вже дали, що тільки могли дати, і писали, що тільки можливо видумати на хвалу Польщі. А одночасно у Східній Галичині переведено кількасот ревізій та арештовано богато людей, запідозрених о те, що в часі свята хотіли заколотити спокій. При тій нагоді розкричалися польські газети про кілька дрібних випадків, як от на капралля на цитаделі у Львові та знищення памятника польського в селі Дахнові і вивішення чорної хоругви в Перемишлі.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ.

PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

UKRAINIANS SEND KELLOGG PROTEST.

Elizabeth Clubs Cite Polish Attack, Ask Influence of U. S.

Protests against Polish atrocities towards the Ukrainian populace of the city of Lviw, Galicia, were forwarded to Secretary of State Frank B. Kellogg yesterday by the United Ukrainian Clubs of Elizabeth.

The protests were in the form of a resolution adopted at the meeting of the Ukrainian Clubs Sunday afternoon at the Ukrainian National Home, Fulton street. The protest was forwarded by Charles Lefchick, president.

The resolution calls the attention of the Secretary of the State to the alleged outrages committed November 1, during a recent Ukrainian celebration of Independence of Galicia from the Austrian empire.

The resolution charges that a procession of Ukrainians proceeding from the various churches to the cemeteries to decorate the graves of heroes who had fallen in the war against the Poles in 1918 and 1919 was attacked by a Polish chauvinistic mob, with the acquiescence of the Polish State police.

Many of the marchers were wounded, Ukrainian homes were ransacked and demolished, and a Ukrainian woman was thrown form the third floor of a building and as a result died, the protest said.

The resolution asks that the American government use its influence with the Polish authorities to prevent further attacks upon Ukrainians within Polish occupations.

Charles Lefchick, 48 Washington avenue, presided. Among the speakers were Emil Revyuk, of Jersey City, Vladimir Kedrovsky, of New York, and the Rev. Max Kinash, of Elizabeth.

Elizabeth Times, December 12, 1928.

СТРАШНА ТРАГЕДІЯ РОДИНИ.

В селі Деліїв, пов. Станиславів, сталася подія, що аж кров у жилах морозить. Отсе 70-літний Михайло Мандюк зарубав в ночі сокирою свойого сина, невістку і трох малих внуків підчас їх сну. Старець, вимордувавши цілу родину, повісився сам і забрав тайну страшного вчинку зі собою до гробу.

ХОТІВ УТЕХИ — А БУДЕ ПЛАКАТИ.

Казимир Фурда, пастух літ 15, хотів конечно побачити залізничу катастрофу і в тій цілі поставив на шинах біля Васильковець 15 великих камінок (якраз тільки, кілько кілько мав літ). Він мав надію, що поїзд наїде і перевернеться, а він добре насміється. Та не все так буває, як задумає чоловік — і тим разом так не було. Поїзд вправді надїхав, але машиніст побачив каміння і в час його задержав. До тогож Фурду зловили і замкнули. І тепер буде з ним катастрофа.

НУЖДАР, ЩО МАВ ЧВЕРТЬ МІЛІОНА МАЙНА.

В старій дряхлій хатині в Ошенсайд, Л. Ай., коло Ню Йорку, умер старенький Барні Малон, що через много літ жив з милостині. В його хатині не було нічого, крім тапчана, дряхлого стола і поломаної кухні. Вікна були позатикані штанами, де колись були шиби. Коли одначе перешукано хатину, показалося, що старий відлюдок мав чверть міліона долярів майна.

ЦІЛЯВ У ЯБЛОКО — А СТРІЛИВ В ЛОБ.

Якийсь Павло Раду з міста Беліс в Румунії заложився зі своїм товаришем, що зібе кулею з кріса яблоко з голови третього товариша, Юра Анастазію. Добродушний Анастазію згодився, щоб на голові його положили ціль, а Раду два рази в дійсности скинув яблоко стрільном. За третим разом одначе куля замісць у яблоко попала в голову Анастазію, що по тяжкій операції догорає.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ШКОЛА.

„Красная Газета" ч. 1841 доносить про факт, який у кождого культурного чоловіка мусить викликати огиду. Отсе учитель ленінґрадської школи, Сорохтін, хотів викорінити в дітей усякі буржуйські наросты і зробити їх вповні революційними. В тій ціли приніс до школи кусень людського мяса зі шпиталю, зварив його і казав їсти дітям, доказуючи при тім, що огида до нього — цеж тільки „буржуазний предразсудок". Чи їли діти цю страву — „Красная Газета" не пише, одначе Сорохтін у тім самім числі хвалиться, що він тішиться перепитам найвищих шкільних урядів. Які люде можуть вирости з такої школи — звісно.

НЕБІЖЧИКИ ВЕРТАЮТЬ.

Ціла Ходорівщина говорить тепер про Івана Грималюка з села Ангелівки, пов. Бібрка. Чоловік цей тільки був тому 14 літ на війну, а в дома лишив жінку з двома дітьми. Коли він довший час не давав нічого про себе знати, написала його жінка до Червоного Хреста і з тої інституції одержала відповідь, що мужа її вбито під Перемишлем. Молодиця не дуже тим зажурилася і швидко подружилася з Осипом Капустяком з Борусова, до якого перейшла жити, продавши увесь свій маєток в Ангелівці. Обоїм жилося добре, коли це недавно — після чотирнацятьох літах повернув наріз її муж Іван. Довідавшись, що його жінка вийшла за Капустяка, Грималюк попав в такий одчай, що повісився на звалищах давної своєї господарки. На щастя сусіди відратували його і дали знати жінці. Та приїхала, оглянула і заявила, що то не її муж, але якийсь обманець, що хоче її майна, хоча й дуже подібний до небіщика. Тимчасом Іван Грималюк присягається, що то він, пригадує сусідам річи пережиття і каже, що ранений в голову гранатою стратив був зовсім память і аж тепер її відзискав, а увесь час був в Росії. Справа опинилася остаточно в суді і той вирішить, чи Іван Грималюк — це направду він сам, чи може дурисвіт.

ПОВСТАННЯ В АФҐАНІСТАНІ ПОШИРЮЄТЬСЯ

ПАДИШАХ АМАНУЛЯГ ПЕРЕХОВУЄТЬСЯ У ФОРТЕЦІ. В ПОВСТАННЮ БЕРУТЬ УЧАСТЬ ТАКОЖ ПРАВИЛЬНІ ВІЙСЬКА.

НОВІ ДЕЛГІ (Індія), 17. грудня. — В останні два дні ситуація в Афґаністані значно погіршилася. По стороні повстанців стала частина правильних військ. Недалеко столиці Афґаністану, Кабулю, повстанці захопили два невеликі форти з амуніцією та зброєю.

Поважні бої були на вулицях столиці Афґаністану. Падишах, разом зі своєю дружиною, укрився в одному форті. Комунікація з Афґаністаном перервана за винятком радіо-телеграфічної.

Життя чужинецьких представників у Кабулі знаходиться у великій небезпеці.

Це повстання виникло через поспішну примусову европеїзацію Афґаністану, яку почав переводити Аманулях, повернувши з Европи.

ДОПОМОГА БЕЗРОБІТНИМ.

БОЛДВИН ПРОСИТЬ ПАРЛЯМЕНТ АСИГНУВАТИ 900,000 ДОЛЯРІВ ДЛЯ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ.

ЛОНДОН (Англія), 17. грудня. — Длятого, щоби уряд міг розпочати екстренні заходи для полекшення становища безробітних, особливо майнерів, Болдвин просить парлямент асиґнувати гроші для видачі допомоги та для перенесення безробітних в инші райони.

Пізніше уряд буде просити парлямент асиґнувати допомогу в більших розмірах, видаючи з державних коштів стільки грошей, скільки будуть виносити приватні допомогові фонди.

ДЕМОНСТРУЮТЬ ПРОТИ МЕКСИКА.

В РИМІ ВІДБУЛАСЯ ПІД ПРОВОДОМ АРИСТОКРАТІЇ ДЕМОНСТРАЦІЯ КАТОЛИКІВ ПРОТИ РЕЛІГІЙНОГО ЗАКОНА У МЕКСИКУ.

РИМ (Італія), 17. грудня. — Тут відбулася велика протестаційна демонстрація проти релігійних законів у Мексику. Демонстрацію організувала католицька аристократія при участи кількох кардиналів.

Тисячі фанатиків-католиків ішли в походи, викрикуючи: „Геть з убийниками". Великі відділи поліції та війська охороняли порядок. В єзуїтській церкві відбулася прохальна Служба Божа за припинення „переслідувань католиків у Мексику".

ПУАНКАРЕ ЗАКЛОПОТАНИЙ.

ЖУРИТЬСЯ НАД ТИМ, ЯК ЗАПЛАТИТИ 407 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ ЗЛУЧЕНИМ ДЕРЖАВАМ.

ПАРИЖ (Франція), 17. грудня. — У вересню 1929 року Франція мусить заплатити Злученим Державам 407,000,000 долярів, якщо парлямент до того часу не ратифікує договору Мелна-Беренжера про сплату боргів Америці.

Ці гроші Франція винна за куплені нею рішні склади американської армії, що були в Европі. Тодішний французький міністер фінансів Кольц думав, що все куплене продасть за готівку, а крім того Франція ще одержить з Німеччини „відшкодовання" за втрати на ці військові матеріяли. Але Франція малощо змогла продати купленого й тепер вона мусить платити свій борг за ці склади з державної каси.

УГОРСЬКО-РУМУНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

УГОРЩИНА ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДШКОДОВАННЯ ЗА ВЕЛИКУ ЗЕМЕЛЬНУ ПОСІЛІСТЬ, ЯКУ ЗАХОПИЛА РУМУНІЯ.

БУДАПЕШТ (Угорщина), 17. грудня. — Сьогодня стрілися на спільному засіданню угорська та румунська делеґації в справі переговорів щодо відшкодовання мадярських землевласників, яких посілости скоскфікувала Румунія в Трансильванії. Засідання відбувається в італійському місті Абація.

Румунія запропонує Угорщині на 15 міліонів державних бондів, що платні на протязі 40 років. Але загальна думка, що Угорщина на це не погодиться.

РІВЕРА СКРІПЛЯЄ ДИКТАТУРУ.

ЕСПАНСЬКИЙ ДИКТАТОР КАЖЕ, ЩО ЩЕ НЕ НАСТАВ ЧАС ДЛЯ ПАРЛЯМЕНТУ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія), 17. грудня. — Прімо де Рівера оголосив заяву, в якій підніс, що публичний спокій вимагає, щоби диктатура тривала далі. Тому вона повинна бути ще більше удосконалена та зтереоплена. Він каже, що коли збереться парлямент, гідний свого імени, то тоді він, Прімо де Рівера, дасть йому відповідь за свою діяльність, починаючи з 13 вересня 1923 року, коли він захопив владу у свої руки.

ВИСТУП ШТРЕЗЕМАНА „НЕЗРОЗУМІЛИЙ".

ТАК ГОВОРИТЬ ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАЛЕСКІ.

ВІДЕНЬ (Австрія), 17. грудня. — Польський міністер Залескі в інтервю з представником газети „Нае Фрає Прессе", заявив, що Штреземан не мав рації так обурюватися промовою Залеского в Раді Ліґи Націй. Залескі говорить, що права національностей мусять бути забезпеченими, але кожною державою й скрізь.

На його думку нема чого перегружати Ліґу Націй такими „дрібницями", як те, що кілька дітей з Горішнього Шлеську ходять не до своїх національних шкіл.

„ЦАР" ЗАХВОРІВ.

АНТІБ (Франція), 17. грудня. — Захворів на запалення легенів бувший архикнязь Микола Миколаєвич. З огляду на його 72 роки й на важку хворобу мало є надії на те, що він видужає.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section ... of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: „SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СЛІДАМИ ЗАГОРІЛЬЦІВ

У Берліні, столиці Німеччини, появилася недавно з друку нова книжка большевицького провідника Льва Троцького: „Дійсне положення в Росії". Відомо, Троцький перебуває тепер на засланню в Туркестані за те, що його погляди на партійну політику комуністів не годяться з думкою більшости партії. Книжка, природно, вийшла без дозволу большевицького уряду; рукопис переслано від автора до друкаря крадьком і по видрукуванню книжки крадьком будуть її пачкувати в Росію та поширяти.

Вже це одно заносить від цілої афери задухою царських часів, коли то державна цензура забороняла всі немилі собі книжки та заставляла їх авторів і накладців пачкувати їх нелегально в державу. Та се не одинока точка, на якій царські практики сходяться з большевицькими. Сама книжка закидає теперішньому московському урядови, а головно його провідникови Сталінови, деспотизм, вузкопартійну заскорузлість, зраду інтересів робітників, мстивість проти партійних товаришів з противними поглядами, і другі подібні провини.

У большевицьких кругах певно викличе велике вражіння те, що Троцький витягає на світло денне тестамент большевицького папи Леніна, в котрім характеризується Сталіна як вузкого себелюба, жадного влади, загорілого деспота й глупого доктринера. Замітно, що по смерти Леніна кружляли вістки, що Ленін лишив такий дестамент, але „політичне бюро" большевицького уряду заперечило перед цілим світом, що Ленін такий тестамент лишив. Маємо отже ще одно наклеймовання червоної брехні большевицького уряду самим колишнім большевицьким міністром війни.

Троцький через цілу книжку протиставить „дійсний стан річий" „урядовому". Значить, його головний закид большевицькому урядови се закид брехні, закид шахровання вістий і фактів. Реасумуючи стан Росії, Троцький, не закриваючи, признає, що „пожалування гідний стан большевицького правління в 11-ий рік існовання уряду свідчить, що йому грозить небезпека з кождого боку".

Ленін мав передбачити всі сі клопоти партії й уряду, бо вже за нього зарисувалася була ріжниця й ворожнеча між ґрупою Леніна й Троцького. Ленін хотів сю ріжницю ослабити через наклонення Сталіна до уступств ґрупі Троцького. Та Сталін на компроміс не пішов, а замісць сього хитрими маневрами звів Троцького до провідника малої опозиції, звідки до заслання був лишень один крок.

Ціла афера між Троцьким і Сталіном є добрим образом того, до чого мусить дійти громадянська орґанізація, в котрій правиться після програми, признаної згори святою. У такій орґанізації мусять з часом виринути ріжниці і партія більшости мусить давити партію менчости з таким завзяттєм, з яким завзяттєм ціла партія колись душила противників партії. В сьому й лежить завдаток загибелі всякого деспотизму.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДАНІ ПРО 60-ЛІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ Т-ВА „ПРОСВІТА"

Дня 8 грудня 1868 року, отже як одна з перших проб використання конституційних свобід, повстає у Львові Т-во „Просвіта". Основання цього Товариства є одночасно живим і діяльним протестом проти мертвеччини, яка поширювалася із всемогучого тоді русофільського табору.

Орґанізаційна форма „Просвіти" сьогодня дуже далеко відбігла від тої форми й змісту діяльности, що встановляв перший статут Товариства.

Ціль Т-ва в р. 1868 була: „пізнання і просвіта народу при помочі збирання і видавання всіх плодів устної словесности, як пісень, казок, приповідок, історичних переказів і загалом усього, що може причинитися до пізнання народу й його історії". Дальші зміни статута (1870, 1876, 1891, 1913 років) йшли до того, щоби Т-ву надати характер чисто просвітний з орґанізаційними завданнями щодо способів і засобів поширювання освіти між найширшими шарами українського народу. В р. 1870 відпадає **науковий** характер Товариства. Натомісць видвигнено потребу „ширити просвіту між українським народом", вкладено в статут постанову про збори й виділи повітові, що стали зав'язком пізніших філій Т-ва.

В 1876 р. обнижено вкладку до 4 кор. (для селян 2 кор.) і постановлено видавати членам **щомісячні членські книжочки.**

В р. 1891. вкладено в статут як ціль Т-ва **„піднесення добробуту українського народу".** Це дало початок економічній роботі, з чого розвинулися в дальшому ходові всі українські економічні установи („матір українських Товариств").

В р. 1891 приступило Т-во до масового основування читалень, додаючи до свого статуту ще й читальняний статут.

В 1913 р. взоровано статут на чужих освітних товариствах, хотячи таким робом підійти під рівень подібних освітних товариств.

В повоєнних часах переведено в 1923 р. статутові зміни відповідно до нових правнодержавних умов життя, та виключено зовсім економічну діяльність з рямок статуту.

• • •

За увесь час діяльности Товариства — найбільше видатною і видимою була діяльність **видавнича.**

Зпершу видавано **шкільні** підручники, пізніше **популярні книжочки** в трьох міліонах примірників, популярні періодичні видавництва аж до освітних періодиків включно (Письмо з Просвіти). Дуже важним стало видання **клясиків** п. н. **„Українське письменство".**

Сьогодня продовжує Т-во далі видавничу діяльність. Тут належать:

1) популярні видавництва враз з поп.-наук. журналом „Життя і Знання"; 2) видавництво клясиків „Українське письменство"; 3) видавництво теоретичних підручників до питань освіти дорослих.

Не враховуючи періодиків — число назв виданих досі книжок виносить поважну кількість **750.**

Орґанізаційна діяльність полягає головно у тому, що Т-во всіми засобами ширило думку про потребу орґанізовання себе в освітних товариствах, т. зв. **читальнях.** Не входячи в зміст праці **читальні**, вже те саме, що наше селянство виховано до **того**, що орґанізація сил — це велика запорука поступу наперед, покаже нам, яке велике завдання виконала „Просвіта". Читальня стала для наших громад усім. Щойно в останніх часах стало життя на селі ріжничкуватися, повставали й повстають щораз то нові установи, але думка про них зроджувалася завсіди в читальні.

Сьогодня читальня відграє ще ролю більше клюбового товариства на селі, як просвітного. Щоби читальні придбати властивий її характер — а саме **спільноти освітної праці дорослих над собою** — до цього йде вся робота Головного Товариства. І тому у першу чергу кладеться сьогодня головну вагу на **бібліотечну справу** а як на зав'язок спільноти праці — на **аматорські гуртки театральні.**

Під оглядом наших досягнень на цьому орґанізаційному полі посвідчать понизші числа: 85 філій, 2 в стадії орґанізації, 2713 читалень, 37 філіяльних бібліотек з 13,332 книжками, 33 філіяльних мандрівних бібліотек з 1369 книжками, 1779 читальняних бібліотек з 208,050. книжками, около 1500 амат. театр. гуртків, понад 500 хорів, около 100 самоосвітних кружків і стількиж жіночих секцій, 25 діточих садків, понад 50 орхестр, понад 1000 готових читальняних домів, біля 500 в будові чи в приготованні.

Та найважніше завдання освітнього Т-ва лежить у **змісті** його внутрішньої діяльности.

Відповідно до стану питання освітної справи в світі — в часі цілої другої половини XIX ст. — освіта дорослих це справа **добродійности.** Йти в маси, давати їм знання, облегшувати їм розуміння складних справ — це обовязок освічених одиниць.

Сьогодня становище відмінне. Знання мусять добувати собі люди самі. В тій ціли орґанізуються в спільноти праці. Ціла допомога освітніх чинників полягає у **проводі.** З уваги, що перше всього потрібно розбудити довіря у власні сили, далі потрібно всякому прийти до того розуміння, що він орудує відповідними духовими засобами, щоби могти при їх допомозі поширювати свій круг знання і формувати свій світогляд, з уваги на це провід освітної роботи на місцях мусить спочивати в педаґоґічно кваліфікованих руках.

На протязі шести десятків літ Т-во „Просвіта" у відношенню до своїх членів: 1) поборювало неграмотність; 2) достарчало популярної літератури; 3) кидало клячі веденя викладів, давання рефератів, творення курсів вищої освіти; 4) провадило селянські школи з господарським характером у Милованню і в Угерцях винявських.

Щодо питань світогляду, старалося Т-во займати становище як найбільше безстороннє. Виключало зовсім питання вузької політики. Одначе в найменших клітинах переважно зміст залежав від тих одиниць, що займали там, чи добули собі там керуюче становище.

Майбутній розвиток мусить піти в напрямі творення гуртів праці, в яких не булоби сухотеоретичних розважань, ані вербальної освіти, але в яких освітні питання розроблювати будуть на тлі занять дорослих людей. У нас будуть найкраще розвиватися сільсько-господарські гурти праці й кооперативні гурти праці.

Освітна централя буде доставляти орґанізаційну допомогу. Засоби для неї мусять дати ці, хто потребувати-ме цеї допомоги.

Поскільки зросте зрозуміння для цеї справи, наросте потреба освіти кваліфікованих освітних робітників, головно для проводу в спільнотах праці, для ведення бібліотек і для проводу в мистецькій освіті через драм. гуртки, співочі гуртки та инші. Для всіх названих родів освітної роботи потрібне буде **кіно й радіо.**

Коли таким робом зросте на силах освітний рух — прийде черга на творення цілої низки **селянських високих** шкіл.

• •

Найбільше пекучою недостачею у розвитку Т-ва, це пова незабезпеченість його матеріяльна. Не потраплять цеї незабезпечености усунути ні членські вкладки, ні „почесний дар". Її усунути потрапить або власна держава, або такий зріст запотребования на всякого рода допомогу і то масовий зріст, що чистим прибутком із нього потрапить Т-во не тільки заспокоювати біжучі потреби, але матиме ще й надвишку на дальше інвестовання у відповідні освітні підприємства.

• •

З усього сказаного виходить далі необхідна потреба співпраці й порозуміння між кооперативною орґанізацією і сільсько-господарською. Досі всі вони: Просвіта, Кооперація, Сіл. Господар — це самостійні републики, з яких кожна сама для себе і про себе веде своє істнування. Цей неприродний стан потребує закінчення, а воно може наступити через одну орґанізацію верховну, що стежити буде за потребами, надавати напрям та вязатиме всі змагання в одно ціле.

Такий розвиток діла зможе у великій мірі розвязати і справу матеріяльної незабезпечености.

Два пяниці счинили вночі на вулиці великий бешкет.

Полісмен: Чи ви не знаєте, що як вертаєте вночі додому, то не вільно счиняти криків, щоби не будити людей, які спочивають після цілоденної праці?

Пяниця: Алеж, пане, ми не йдемо додому.

—o—

— Не знаю, як можна взяти собі жінку, яка загикується?!

— В цьому й річ! Коли я в ночі верну пізно додому, а заки жінка вимовить два-три слова, я вже сплю!

—o—

Нинішнє подружжа.

— Бачите, пане меценас, я вже згодилася би на сепарацію від постелі й стола, але як це зробити з автом?

—o—

Чоловік: Алеж це страшне, моя дорогенька! Половина моєї платні йде на твої пудри, панчохи й капелюхи!

Жінка: Мій любий! Щож я тому винна, що ти так мало заробляєш?

—o—

Перед іспитом.

Батько (до сина перед іспитом): Щож, сину, приготовився ти?

Син: Так, тату, на найгірше.

1868 — ПРОСВІТА — 1928 Р. ЦЕ ПРЕДОВГА ДОРОГА ОСВІДОМЛЮЮЧОЇ ПРАЦІ НАД ТОБОЮ, ГРОМАДЯНИНЕ. ПОДУМАЙ, ЧИ ТИ ВИКОНАВ СВОЇ ЗОБОВЯЗАННЯ СУПРОТИ ПРОСВІТИ?

А. Шіпуляс.

КОТЯЧА ІСТОРІЯ

(З мадярського).

Вельми нерадо пишу про кітку, тому, що те гнучке сотворіння жиє без праці, лише з підлещування. Зайве хвалити, що ловить миши. Цього не робить кітка з почуття обовязку, ба й не задля поживи, за безплатну хату, отоплення, світло, а лише тому, щоби заспокоїти свою велику кровожадність. Це лише осталося в ній по тигрови, якого є далеким, здеґенерованим свояком. Я вірю, що колиб згинуло на світі лише стільки мишей, скільки їх коти виловили, було би на світі страшно богато мишей. Колиж я нині беру за перо, щоби писати про кітку, то це тому, що ми мали кітку, яка якесь чудо, що не збурила спокійного моря мого родинного життя.

Одної осінної дощевої ночі йшов я тихенько до дому та в одних воротах побачив мявкаючу кітку. Була промокла, скулилася, дріжала на всьому тілі та жалісно мявкала. Гудзик дзвінка до камяниці був доволі високо, щоби могла собі задзвонити. Було мені її дуже жаль, тому я задзвонив за неї. Понурий дім умить відчинився та зявився заспаний дверник.

— Високоповажаний пане управителю дому, подивіться, оцю бідну кітку я найшов біля ваших воріт, вона напевно живе в тім домі, пустіть її, прошу вас, трясеться з холоду.

— Сюди це стерво не належить, але це безсоромність за таку річ людину зривати зі сну!

Потім жорстоко копнув кітку, аж полетіла на середину вулиці та сердито трасну́в дверми. Гм! — думав я собі, то кітка напевно не подивилася на число. Щож з нею буде?

Я і тепер не мав симпатії для котів, але це, що дверник так жорстоко обійшовся з кіткою, викликало в мене спочуття. Я підійшов до неї, погладив її, говорив до неї: кицю, щоби в неї збудити переконання, що не всі люди на світі лихі.

І я зробив їй перевязку на хвостику та пустився з нею до дому. Питаєтеся мене, чому на хвостик, а не на шию? То дуже просте. Кітка на шиї вразливіща ніж на хвості. Доказом цього є, що коли їй шию відріжуть, уже по ній, а як відріжуть їй хвостик, жиє ще сто літ. Колиб почула, що їй шию стиснули, вона сполошилася би і її погана вдача взяла би верх. А я не хотів ще дразнити нещасну кітку.

Тож пустилися ми до дому. Час від часу задержувалася кітка біля деяких воріт, начеб хотіла просити, щоби я також тут задзвонив, а що я не хотів, ішов далі та тягнув її за собою, ішла за мною. Заки я прийшов, зродилася в мене думка, тимчасом її не викидати, щоби в слітну ніч не згинула. Приніс я її на гору, з комори витягнув кіш, у коші постелив коцик, потім найшов горнець молока, нагодував її, ми сказали собі добраніч і я лишив її саму.

В осьмій годині рано я нараз пробудився. Здавалося мені, що в дома діється щось страшного. Було чути далекий крик і я зачув такий галас, начеб довгою мітлою штуркали під ліжком а ногами валили до стіни та до скрині. Час від часу чути було крик а зараз потім счинилася біганина. Я вискочив з постелі. Відчинив двері спальні та став кричати: „А що це там діється?" Моя „краща половина", кухарка, наймичка, нянька та діти червоні на лиці кричали до мене: „Кітка! кітка! кітка!" На лицях старших малювався гнів, а в дітей велика радість. Я зараз здогадався в чому річ. Гонили кітку, мою кітку, а це зворохобило весь дім. Коли буденне життя йде своїм звичайним шляхом, то дітям не впаде на думку, щоби одно одному накапало меду за обшивку, або щоби розливати каву по їдальні. Ал коли нині в нас устав конституційний та законний порядок, ніхто їх не здержував і могли робити що хотіли.

— Потвора сховалася в пяніні! — скрикнула жінка, глибоко віддихаючи з умучення.

Хто сховався в пяніні?

— Кітка! Чужа кітка, що нам у коморі все зжерла та вихлептала!

— Ісусе Христе! Огірки також? Вино також?

— Це ні, але молоко й шинку. Також салямі обгризла. Заподіяла страшну руїну. Але як ця потвора там дісталася? Всі двері та вікна були позамикані.

Я глядів глупо на „кращу половину". Я не був приготований на таку катастрофу і признаюся, що я навіть не важився признати, що причиною всього того є моя глупота.

— Поправді, це для мене також велика загадка, — бурмотів я зачервонілий. — Може комином, бо коти бувають знамениті акробати.

— А як тут гарненько розгосподарилася вуличниця! — говорила далі жінка. — Лише подумайте, витягнула з комори кіш від білля, постелила собі коцик, налила собі в горнятко вареного молока, випила його, а потім преспокійно лягла собі і щойно рано ввійшла в комору тай саме тепер обгризала салямі. Софійка скрикнула, кітка вискочила їй на шию й зачалася погоня.

— То цікаве, дуже цікаве, — бурмотів я та роздумував, чи признатися мені до того всего, що я сам приніс її до дому. По короткій надумі постановив я собі мовчати.

— Деж ця потвора?

— Яж казала вже, що в пяніні. Не можемо її видістати споміж струн. Служниці навіть не важаться сягнути за нею. Кажуть, що як кітка доторкнеться, то це смерть.

— Коли так, то я попробую.

Я ввійшов у сальон. Віко пяніна було відчинене. Я приступив до нього. Кітка порскала на мене сердито. Я нахилився до неї лицем, гадав, що як вона має лише трохи памяти, мусить пригадати собі, що то я був урятував її. Відізвався до неї ласкаво, кликав її: кицю. Одначе кітка на це не реаґувала. Тоді мені прийшла інша думка до голови.

— Маєте тут яку грімку Ваґнерову оперу?

— Маю „Валькірію".

— Сідайте та грайте, кітка вискочить наче чорт!

Моя „краща половина" пристала на мій плян, сіла та стала грати з усієї сили „Валькірію". Кітка мявкотіла страшно та кидалася наче грішна душа по пеклі, але зі середини не вилазила. Я приступив ближче, бестія замоталася в дроти. Я мусів три дроти перетяти, щоби піднеслася та ліниво простягнулася. Я погладив її а вона вдячно глянула на мене. І вже тут були й діти, гладили її, кітка стала викаблучуватися й ніжно отиратися об мене. Щойно тепер бачив я, яке то гарне сотворіння. Ноги й уха мала білі, хребет сірий а носик рожевий. Була то кітка благороднішої породи, мала колись певно гарніші дні, снила гарні сни на найпоетичнішім лоні світа, на лоні гарних жінок. А дітей зєднала собі.

— Лишимо її в себе, мамо, вона така гарненька, а така мила.

Гнів моєї „кращої половини" вже був втишився, просьби дітей робили її нерішучою. Обернулася до мене та глянула на мене допитливо.

— Гадаю, що кітка нічого не винна. Колиб комора не була відчинена, не була би влізла там. А колиб Софійка не була налякалася, не була би кітка наполошилася.

— То ви також думаєте, щоби ми її лишили?

Тож ми лишили кітку. Не було з нею ніяких неприємностей, але мала одну погану навичку: коли я лише в ночі вернув до дому, мявкала так довго, аж доки я не приступив до неї та не погладив її. Словом — на цілій тій справі я найгірше вийшов, бо тепер мені вже не вдалося би затаїти, коли я в ночі вертав до дому, так як колись. Вкінці прийшла нова катастрофа, а ця закінчила котячу каріеру.

Одної ночі я знову прийшов рано. Я прийшов дуже обережно, бо я обіцяв був прийти вчасно до дому. Все дуже гарно складалося аж до дверей спальні. Але там я зашпотався на кітку. Нещасниця спала цеї ночі твердо, бо моя „краща половина" була вечером у театрі а діти в вечір бавилися з кіткою, вимивали їй мордочку французькою горілкою, а з того кітка напевно впилася. Та як я зашпотався на ній, скочила з диким криком і пігнала просто на дорогу китайську вазу, яку я купив тому двацять літ за чотириста корон. Колиб хотіла в білий день скочити на неї, певно не вдалося би їй, але так у повній темряві найшла ціль зовсім докладно. Ваза з пекольним грюхотом упала та розбилася на дребезги. Це кітку настрашило ще більше, вона скакала дико на всі боки. Хтось у хаті пробудився. Годинник, що все був мені прихильний, цим разом також покинув мене, бив точно шесту, так що моя „краща половина" навіть не дбала зпочатку про вазу, але злобно правила мені:

— Приходите направду вчасно до дому! А в якім стані! Ви напевно вдарилися до вази!

Я випростувався наче стовп. Кедр на Лібаноні не може бути простіший і гордіший ніж я. Я холодно відповів:

— Помиляєтеся, моя пані. Я тверезісінький, зашпотався лише на кітку, а кітка розбила вазу.

Я схопив свічку та шукав за кіткою. Колиж найшов її в куті, схопив її немилосердно за шию, аж з болю занявкотіла.

Я не сказав нікому ні слова. Відчинив вікно та виглянув на вулицю. Там стояв різницький віз, повний зарізаних телят.

— Бестіє, — говорив я в дусі кітці. — Бачиш, яка тобі доля прихильна? З одного раю впадаєш у другий!

І я кинув її на діл на різницький віз. Хвилину розглядалася, а потім скорчилася під свіжим мясом і в душі певно називала мене своїм добродієм. З тої пори в нашій хаті нема кітки.

Переклав **М. Недільський.**

На короткий час.

— Щож буде з тими 20 долярами, що я тобі позичив? Ти казав мені, що вони потрібні тобі лише на короткий час.

— Таки на короткий, бо за пять хвилин я з них не мав уже ніодного цента!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ОФІЦИРСЬКА" ПОЛІТИКА ЛЯЦЬКИХ ЗАПРОДАНЦІВ.

Криваві події сталися у Львові, в місті, де віками жили наші предки. Цілий світ здивований польсько-татарськими вчинками, що сталися у Львові 1-го листопада с. р.

З якоюж огидою приходиться тепер нам стрінути заяву якогось відділу Українського Центрального Комітету, що існує у Люблині, в Польщі.

Один з відділів того „комітету" у Люблині пише до польського уряду в імени У. Ц. К. таку ганебну петицію: „Ми, офіцири й козаки, знаємо, що нашим моральним обовязком є подати відомість до польського громадянства, що ми й наші члени У. Ц. К. тут в Польщі, яко офіцири української армії, не маємо нічого спільного з замішаннями політичними щодо подій у Львові й взагалі з авантурниками, котрі проти польської держави руки піднесять.

„Ми готові йти в бій проти ворога, котрий підніме руку на Польщу".

Герої наші гинуть по тюрмах в Польщі, наші брати-селяне пригноблені злидними, польська біла курка придушила їх своєю татарською конституцією. А тут читаємо про „мораль", „обовязок козацький", які наказують петицію писати до польського уряду й так себе понижувати перед диким, брутальним Ляхом!

Отак виглядає робота українських Каїнів, запроданців, що їх Польща годує на те, щоби мати за гроші зрадників, що продавалиб рідну матір, скатовану Україну.

Ще в 15-тім столітті тодішній світ чув за степи й за наших гордих предків-козаків, котрі голов не клонили перед турецькими „бісурменами". А тепер в 20-тім столітті нащадки тих козаків, ще й до того офіцири, клонять голови перед Ляхами та ганебно плазують, запобігаючи їх ласки. Ганьба й сором такому відділови, що зве себе „українським офіцирським відділом", а плазує на череві перед польською білою куркою. Це ніякий український, ні офіцирський відділ, а відділ шумовиння, продажних пройдисвітів, що їх купила Польща за гроші. Такі члени У. Ц. К. заслугують лише на призирство, а вони ще себе називають Українцями.

Мабуть в люблинськім відділі деякі офіцири чекають на обіцяну Пілсудським „гвалтономію"!? Гей-же, вона є вже в нас десять літ, та „гвалтономія" польська.

Наші свідомі герої, котрі виступають проти окупанта, мають абсолютне право це робити, бо вони в рідній хаті, а не на еміґрації. Львів це рідне місто всіх Українців і я не вірю, чи де знайшовся би офіцир з иншого народу, щоби виступав проти оборони рідної землі від лютого окупанта.

В боротьбі виховуються та гартуються борці, що виборять волю свойому народови. Покора й угодовство — це смерть нації. Українські свідомі народні маси своєї боротьби не залишать, хоч якби їх за це не засуджували свої хруні та зрадники.

Всі свідомі Українці повинні голосити: Хай живе український визвольний рух! Прочь з усіми польонофілами, що шукають ласки у польської білої курки!

П. Савчук, Ню Йорк Сіті.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Ґрупа Українців позиває в суд за названє себе „чесними Поляками".

Обі місцеві ґазети „Bayonne Evening News" і „The Bayonne Times" принесли оноді вістку, що ґрупа Українців позвала в суд п. Івана Мельника за відшкодованє за те, що він мав написати до польської газети в Ню Йорку „Nowy Swiat" допись, в якій вихвалив їх як добрих Поляків.

Позовниками виступають громадяни: Лев Бачинський, Михайло Шеґда, Микола Сеник, Матвій Петруняк, Кузь Ґриник, Юрій Телішевський та Юрій Бойко. Сі позовники заявляють у своїм позві, що з „Новім Сьвяті" появилася допись, в якій автор представив їх за добрих Поляків. Се, позовники кажуть, спричинило їм богато шкоди в їх відносинах з їх громадянами, другими Українцями. В тій дописі до польської газети писалося, що Мельника викинено з Українського Горожанського Клюбу за те, що він нападав на польський уряд. Як автор дописи був підписаний Станіслав Щавінський, що буцімто живе на 124 Вест 20 Ст., в Бейоні. В статті писалося, що таким людям, що прийшли вже до переконання, що Польща не хоче зла Українцям, належиться честь і слава.

Позовники заявляють у своїм позві під присягою, що автором статті являється пан Іван Мельник, та що він написав в тій цілі, щоби понизити їх у публичній опінії серед українського громадянства.

КУРТІС БЕЙ, МД.

Протестаційне віче.

В неділю, дня 9. грудня, куртисбейська українська громада віддала пошану полягшим нашим героям панахидою, яку відправив місцевий парох о. Уляницький.

Перед панахидою виголосив парох патріотичну проповідь, згадуючи за тих, що віддали, що мали найдорожшого, в обороні рідного краю. А по панахиді попросив вірних, щоби перейшли до церковної галі на протестаційне віче.

Віче отворив о. Уляницький, вказуючи на причину, яка скликала нас сегодня на наради. Предсідателем віча був гром. А. Шандровський, а секретарями: Теодор Чорний з Теодор Західний.

Предсідатель висказав свій жаль, що на віче не прибуло стільки людей, як цего можна було надіятися. Бо всі вірили, що протест проти ляцьких звірств у Львові стягне на це віче і наших братів з Балтимор. Але видно, що голос розпуки з рідного краю до них не доходить.

Перший бесідник, котрим був о. Уляницький, представив події у Львові, що мали місце у листопадові дні 1928 року. Разом з тим представив бесідник і те ціле лихоліття, що його доводиться переживати нашому народови під Польщею. Бесідник взивав до дальшої боротьби і витревалости і підтримки тої революційної молоді, що не падає на дусі, а далі веде боротьбу з ворогом.

Відомий і всіми шанований наш громадянин Йосиф Семенків переповів наше співжиття з Ляхами, вказуючи на те, що Ляхи все були віроломні, все нас зраджували і ніколи в історії не додержали з нами ніякої умови. Тепер вони налякалися, бо побачили, що дух козацький підноситься знову на наших землях. І от тепер радби Пілсудскі знову задурити наш нарід ріжними обіцянками про автономію. Та наш нарід по стількі терпіннях не може датися зловити на польську вудку. Для нас лишається єдино тільки боротьба аж до остаточної побіди.

Громадянка Михайлина Новаковська взивала українських жінок до більш активної участи в нашім народнім життю. Коли підніметься українська жінка, тоді й лекше розправимося з нашими національними ворогами.

Гром. Петро Семенків підніс, що хоч криваві були ті останні події у Львові і хоч коштують вони нас багато жертв, але вони принесли заграничний розголос українській справі. Світ має знову нову нагоду пізнати Польщу і Поляків як дикунів.

Гром. Теодор Чорний згадав за те, що Ляхи кричать на всі заставки, що отсе українські шовіністи напали у Львові на Поляків. Якби так Українці в Варшаві напали на польські школи чи інституції і брали себе за господарів Варшави, то це булоб природне і зрозуміле, колиб нас називали шовіністами. Але коли ми боронимо своєї рідної землі, свого Львова перед зайдами, то який це шовінізм? Ляхи напали на нашу землю, кольонізують її Мазурами, замикають церкви і школи, а ми маємо тихо сидіти і на це все спокійно глядіти? Ні, ми маємо гнати Ляхів з нашої землі.

Відтак хор під орудою д. Теодора Західного відспівав „Ви жертвою в бою" і „Ой, у лузі червона калина" та „Ще не вмерла Україна".

Опісля відчитано резолюцію-протест, котрий присутні приняли одноголосно. Протест вислано до секретаря стейту в Вашингтоні. Відтак наступила збірка. Жертви зложили: по $2: П. Войтович, О. Колодницький, О. Кричковський; по $1: пані С. Уляницька, Й. Семенків, М. Дмитрів, О. Шандровський, І. Білень, Д. Любунець, І. Циганюк, Т. Західний, О. Чикита, Я. Семенків, Н. Шандровський, В. Пристайович, І. Буката, Г. Бойко, П. Буката, Д. Кравчук, П. Семенків, О. Ліщинський, Т. Чорній, А. Семенкова, А. Чорнійова, Я. Скушкова, Т. Ячникова, П. Мармаш, Н. Чайковський; по 50 цнт.: о. А. Уляницький, Й. Бирнадин, М. Любунцева, М. Новаковська, В. Шандровська, Л. Нагнибіда. Разом $34.

З того розходу було $5.50, а $28.50 ухвалено вислати через Обєднанє до краю на боєвий фонд.

Голова віча подякував бесідникам і хорови за відспівання таких гарних пісень, як рівнож подякував всім присутним за їх щирі жертви та закликав, щоб на будуче йшли на віча всі громадно, як Куртисбейці так і Балтиморці, бо тільки в згоді і єдности наша сила.

Секретарі віча: **Теодор Чорній, Теодор Західний.**

ПОДЯКА.

Я, низче підписана складаю подяку У. Н. Союзови за уділення мені допомоги у висоті 50 долярів з допомогового фонду.

Ці гроші в часи тяжкої моєї хороби дали мені велике матеріяльне полекшення.

Також дякую 120 відділови У. Н. Союза за те, що він вистарався допомогу, а зокрема дякую членам Союза Баці та Василеви Манастирському.

Анастазія Кінько.
Алеквіпа, Па.

Добрий мисливець.

— Ваш чоловік, пані, мусить бути добрий мисливець. Що дня бачимо як переходить попри нашу віллю з рушницею.

— О ні! З ловів вертає все з порожними руками. Та зате, скільки разів виїде автом, уеє щось переїде, качку, гуску, або бодай курку. Вчора переїхав навіть порося.

3. Допомога понад все.

Хибно буде поступати той, хто з критики, яку піднесено на річнім засіданню Обеднання в справі „Рідної Школи", витягатиме заключення, що Обеднанне ставиться неприхильно до Рідної Школи чи особи делеґата.

Піднесені заміти чи сумніви мали на ціли вияснити „Рідній Школі" і делеґатови ситуацію в Америці як і наші домагання в справі реорганізації „Рідної Школи".

Ми тепер заговорили про „Рідну Школу" в краю і будемо говорити ще нераз. Та все будемо твердити, як і твердили раніше: Можна ставити до „Рідної Школи" ріжні вимоги і можна її критикувати, бо це наша народна інституція. Нарід її удержуе і нарід мае мати в ній голос. Але голос забирати може тільки той, що про ту інституцію дбае і нею дійсно дорожить. А дорожить нею той, хто їй дае матеріяльну допомогу. Від такої допомоги не повинен здержатися ні один Українець, яких би він не був політичних чи яких других переконань. Таку допомогу належить дати особливо тепер, коли Польща добирае всіх способів, щоби завдати „Рідній Школі" остаточний смертельний удар.

Внесення д-ра Мишуги, як і внесення С. Ядловського, принято.

(Дальше буде)

Між сусідами. — Мій новий льокатор філятеліст.

— Так? А я весь час думала, що він Українець! Він так добре говорить по українськи!

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗ

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляе своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 23. грудня, зараз по Сл. Божій, в 12. год. в гали церковній, 430 — 7th St. Обовязком є кождого члена явитися на той мітінґ, бо буде вибір уряду і справозданне уряду і контр. комісії. Є і инші важні справи. — Іван Макута, предс.; Стефан Петрівський, кас.; М. Камінський, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292, подае до відома, що річні збори відбудуться 25. грудня, на самий латинський Крисмус, в годині 12.30 пополудни. На сей мітінґ мусить явитися кождий член, бо е важні справи. Буде справозданне контр. комісії і урядників, вибір уряду на 1929 рік. Довгуючі члени е обовязані вирівнати свої залеглости на сім мітінґу. За тікети з пікніку і з концерту мусить бути заплачено на сім мітінґу, або звернені тікети., бо мусить бути рахунок з них. На сім мітінґу будемо принимати нових членів після статута. Кождий член повинен привести хоч одного нового. Не явившийся член на сей мітінґ підлягае карі 1 дол., а урядник 2 дол. — І. Форись, предс.; Т. Медвідь, кас.; В. Візничак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляе всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться дня 25-го грудня, точно в годині 1-ій пополудни, в гали церковній на Калидж і Вест 7-ій ул. Буде справозданне касове, справозданне контрольорів, вибір уряду на 1929 рік і другі важні справи до полагодження. Обовязком е кождого члена явитися на мітінґ; не явившийся член заплатить кару 1 дол.; а урядник 2 дол. — Йосиф Сенчина, предс.; Дмитро Дорош, кас.; Николай Бусько, секр.

ФЕНІКСВИЛ, ПА. Бр. св. Апп. Петра і Павла, від. 321, дае до відома, що на річнім засіданню вибрано уряд на 1929 рік слідуючий: Николай Ступницький, предс.; Іван Яворський, заст. предс.; Федор Цюх, секр.; Дмитро Савчин, заст.; Іван Білинський, кас.; Павло Садівський, заст.; Стефан Куриляк і Володимир Смола, контрольори; Іван Костира і Іван Лоджук, доглядачі хорих; Теофіль Корчинський, дверник; Ілія Винник і Семен Наумович, прапорчики. Місячні засідання будуть відбуватися в другу неділю по першім що місяця в хаті Івана Білинського. — Григорій Белюх, предс.; Мих. Чайка, кас.; Дедор Цюх, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, на річних зборах 1-го грудня вибрало слідуючий уряд на 1929 рік: Михайло Шипот, предс.; Николай Леник, заст.; Володимир Яськевич, секр.; Дмитро Сенюга, заст.; Стефан Глушко, кас.; Теодор Ващишин, заст.; Лука Кісь, тростіс; Василь Шеремета і Іван Балко А., контр. комісія; Миколай Ґловак і Іван Кмита, прапорники; Іван Балко Ст., капітан. Збори будуть відбуватись що місяця в першу суботу по першім в У. Н. Домі, 101 Grand St. — А. Кулявий, пр.; В. Яськевич, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 22, повідомляе своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 22. грудня, в год. 7-ій вечером, в гали У. Н. Дому, 101 Grand St. Проситься всіх членів прибути на сі збори, бо е много важних справ до полагодження. Буде вибір уряду на 1929 рік. Довгуючі члени обовязані вирівнати свої залеглости, що можна замкнути рахунки по конець грудня. Члени, що сего не зроблять, будуть суспендовані. Будеться принимати нових членів без вступної оплати до Тов. і до У. Н. Союза. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядчик 1 дол. — Іван Каровець, предс.; М. Баглай, секретар.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляе своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться дня 24. грудня, в год. 12-ій в полудне. На сім мітінґу буде справозданне уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1929 рік. Обовязком кождого члена явитися на означений час; не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Ю. Присташ предс.; І. Гармич, кас.; Й. Білик, секр.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. На річних зборах укр. братства св. Николая, від. 293, 9. грудня, вибрано слідуючий уряд на 1929 рік: Семен Ниґрич, предс.; Іван Орищин, заст.; Теодор Вальорний, секр.; Володимир Яськевич, кас.; Стефан Музика, заст.; Іван Бандровський, тростіс; Петро Ставничий і Стефан Балич, контр. комісія; Іван Ханенчук і Кость Гуменюк, надзирателі хорих; Григорій Мовчан, господар галі. Збори будуть відбуватись кождого місяця в першу неділю по першім, в гали парохіяльній, 157 — 18th St. — Семен Ниґрич, предс.; Т. Вальорний, секр.

КАРНЕҐІ, ПА. Тов. Січ, від. 136, вибрало уряд на 1929 рік як слідує: Лука Кравчишин, предс.; Никола Стець, заст.; Андрій Крупа, фін. секр.; Н. Винник, заст.; М. Попівчак, кас.; І. Швед, заст.; В. Копко, рек. секр.; М. Захарко, заст.; А. Кушнір, Й. Попівчак і І. Білевич, контрольори; І. Панько і Н. Сіварський, хорунжі; Н. Сіварський і О. Микіта, опікуни хорих; Петро Щербяк, ц. колектор; А. Богдан і О. Сус, до світла; М. Пляш і І. Хома, дверники; О. Сус і Т. Кулик, до повідомлення членів в разі важного випадку. Позамісцеві члени в справі Товариства нехай голосяться на адресу: Andrew Krupa, Pfl Ofl Box 267, Carnegie, Pa.

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ ОБЕДНАННЯ.

(11)

12. До нагляду над школами „Рідної Школи" мусять бути покликані не ті люде, які своєю довголітною службою в державнім шкільництві цілковито перейнялися перестарілими й до великої міри тепер безвартісниними засадами колишнього австрійського чи тепер польського державного шкільництва, але люде з основним знанням нових напрямків у вихованні та потребах тої маси, для якої школи призначені, і які малиб відповідний засіб енерґії переводити повзяті пляни безоглядно, числячися тільки з народною потребою.

12. Управа „Рідної Школи" повинна бути зложена в першій мірі з тих поступових одиниць, що виявили в дотеперішній праці зрозуміння вагі рідного шкільництва, а одночасно повинна Гол. Управа репрезентувати всі відтінки тих політичних партій, які стоять на ґрунті національної окремішности та української державно-самостійницької ідеї.

Уважаючи, що деяка шкільна справа не була в „Рідній Школі" переведена з відповідною енерґією, тому, що в ній засідали державні службовики, як також на можливу колізію зі шкільною владою, до Гол. Управи не повинніби належати державні учителі, які не дають запоруки, що можуть бути незалежними. Це одначе не перешкоджувалоби покликати їх у деяких справах як знатоків до відповідальних комісій при Гол. Управі. На всякий випадок — до Гол. Управи не повинні під ніякою умовою належати ті особи, які признають сьогоднішний тип школи в Польщі за добрий і відповідний.

13. З огляду на еволюцію думки з одного боку, а з другого боку з огляду на конечність тяглости в праці — „Рідна Школа" мусить задержати слушну постанову статута про однорічний період урядування Гол. Управи та виконати доцільну постанову двох останніх Загальних Зїздів про введення в централі дирекції зі знатоків діла „Рідної Школи".

